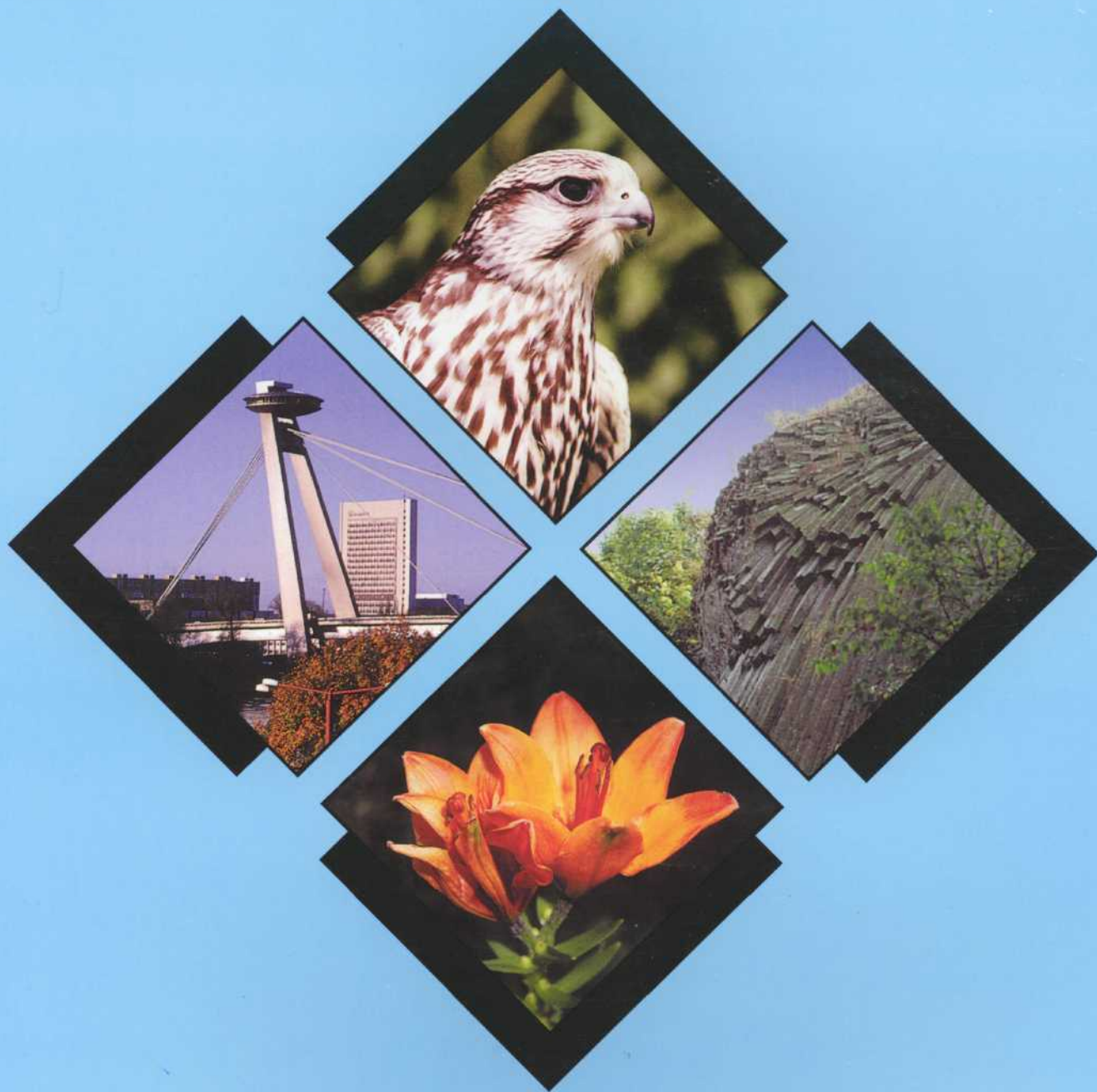

MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 1996

**MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 1996**

**SLOVENSKÁ AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA**

Otázky životného prostredia sa najlepšie riešia za účasti všetkých zainteresovaných občanov na príslušných úrovniach. Na národnej úrovni musí mať každý jednotlivec riadny prístup k informáciám o životnom prostredí, ktorými disponujú úrady, vrátane informácií o nebezpečných látkach a činnostiach v spoločnosti; taktiež musí mať možnosť podieľať sa na rozhodovacom procese. Štáty sú povinné uľahčiť a vytvárať podmienky rozvoju vedomia a účasti verejnosti tým, že sprístupnia v širokom meradle informácie a zabezpečia efektívny prístup k právnym a administratívnym aktom, ako aj vyrovnanie a odškodnenie.

Zásada 10, Deklarácia z Konferencie OSN o životnom prostredí a rozvoji, Rio de Janeiro, 1992

V súlade s citovanou zásadou pokračuje Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR) v tradícii vydávania **hodnotiacich správ**, ktoré majú za cieľ dokumentovať stav životného prostredia (ŽP) v Slovenskej republike (SR), jeho vývoj, hlavné príčiny a dôsledky tohto vývoja, ako aj výsledky opatrení zameraných na jeho zlepšenie, vychádzajúcich zo **Stratégie štátnej environmentálnej politiky**, prijatej vládou SR a Národnou radou SR v roku 1993. Nadväzne na stratégiu tieto opatrenia v jednotlivých sektoroch zhrnul prvý **Národný environmentálny akčný program (NEAP)**, ktorý schválila vláda SR uznesením č. 350/1996. NEAP obsahuje 1 356 realizačných opatrení na roky 1998 až 2000 s výhľadom do roku 2010, zameraných na zlepšenie ŽP a zvýšenie starostlivosti o ŽP na úroveň porovnateľnú s vyspelými európskymi štátmi. K tomu má viesť aj v roku 1996 dopracovaný **Národný program znižovania emisií prchavých nemetánových organických zlúčenín**, prispievajúcich k skleníkovému efektu atmosféry (uznesenie vlády SR č. 32/1996).

Uznesením vlády SR č. 358/1996 bol schválený **Akčný program SR na postupné vylúčenie látok poškodzujúcich ozónovú vrstvu**, ktorého realizácia zabezpečí splnenie záväzkov SR pri riešení jedného z najpálčivejších globálnych environmentálnych problémov. Zároveň MŽP SR vypracovalo a predložilo na ďalšie ústavné konanie **návrh zákona o ochrane ozónovej vrstvy Zeme**.

V nadväznosti na plnenie záväzkov vyplývajúcich z prístúpenia k Dohovoru o biologickej diverzite bola v roku 1996 rozpracovaná **Národná stratégia ochrany biodiverzity** a svoju činnosť začala vyvíjať medzirezortná Slovenská komisia Dohovoru o biologickej diverzite. V októbri 1996 sa v Bratislave uskutočnilo regionálne stretnutie členských štátov tohto Dohovoru a následne o mesiac na to v argentínskom Buenos Aires zástupcovia signatárskych krajín Dohovoru odhlasovali, že 4. zasadnutie Konferencie členských štátov Dohovoru o biologickej diverzite sa uskutoční v máji 1998 v Bratislave.

Slovenská republika sa v roku 1996 stala **členom Komisie OSN pre trvalo udržateľný rozvoj** a vyvíjala aktivitu aj ako **člen Riadiacej rady Environmentálneho programu OSN (UNEP)**. Ako prvý štát Strednej a Východnej Európy vydala v preklade AGENDU 21 a 132 ukazovateľov trvalo udržateľného rozvoja. Pre Konferenciu OSN o ľudských sídlach (HABITAT II.), ktorá sa konala v júni 1996 v Istanbule, SR vypracovala **Národnú správu o rozvoji osídlenia a bývania v Slovenskej republike**, ktorú úspešne prezentovala na tomto svetovom Summit miest s pripojením sa k Istanbulskej deklarácii o ľudských sídlach a k Agende Habitat. Nadväzne na riešenie environmentálnych problémov v stredoeurópskom regióne vláda SR prijala uznesením č. 432/1996 **návrh Národného akčného plánu pre povodie Dunaja**.

Uvedené kroky, realizované v súvislosti s plnením medzinárodných záväzkov, ako aj výsledky starostlivosti o životné prostredie na národnej úrovni, prispeli celkovo v roku 1996 k pozitívnemu vývoju nášho životného prostredia, prezentovanému v predkladanej Správe o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 1996.

Pri hodnotení vývoja **emisii základných znečisťujúcich látok** možno konštatovať pokles ich celkového množstva oproti roku 1995. Problémom však zostáva znečistenie ovzdušia hlavne NO_x a polietavým prachom vzhľadom na skutočnosť, že opätovne boli zaznamenané lokality, kde dochádzalo k prekročeniu platných imisných limitov. Obdobná situácia bola aj pri koncentráciách prízemného ozónu, pričom do siete monitorovacích staníc pribudli 2 nové stanice.

Pri porovnaní vývoja **kvality povrchových vôd** bol zaznamenaný mierny pokles vypúšťaného množstva odpadových vôd do tokov, rast počtu ČOV o 91 a rast počtu obyvateľov napojených na kanalizáciu na 53 %. Pozitívny vývoj dosiahlo zásobovanie obyvateľstva vodou z verejných vodovodov (79,7 %) a zlepšila sa aj kvalita pitnej vody.

Do **sústavy chránených častí prírody Slovenskej republiky** v roku 1996 síce pribudli len 4 chránené územia o výmere 444 ha, avšak zintenzívnila sa najmä starostlivosť o vyhlásené národné parky, pre ktoré boli vydané návštevne poriadky. V roku 1996 zahájila svoju činnosť aj nová organizácia rezortu životného prostredia - **Správa národných parkov SR**. V rámci Slovenskej agentúry životného prostredia vzniklo **Centrum ochrany prírody a krajiny**. Vláda SR na návrh MŽP SR zhodnotila plnenie opatrení **Programu starostlivosti o Tatranský národný park** a uznesením č. 711/1996 schválila **Program starostlivosti o Národný park Slovenský raj do roku 2006**.

Environmentálne, právne i ekologické opatrenia v zhodnocovaní surovín viedli k **poklesu produkcie odpadov** z 25,7 mil. ton v roku 1995 na úroveň 20,2 mil. ton v roku 1996. Objem vyprodukovaných komunálnych odpadov pritom dosiahol 1,7 mil. ton. Zvýšil sa počet skládok,

ktoré vyhovujú predpisom o odpadovom hospodárstve. V roku 1996 už bolo prevádzkovaných 538 skládok, z ktorých 114 vyhovuje v plnom rozsahu environmentálnym požiadavkám. Odpad zneškodňovalo aj 78 spaľovní. Ďalší pozitívny vývoj odpadového hospodárstva zaručuje **Program odpadového hospodárstva v SR do roku 2000**, schválený uznesením vlády SR.č. 799/1996. Vláda SR v roku 1996 prijala aj **Koncepciu nakladania s odpadom zo septikov a žúmp**.

Z hľadiska zdravotného stavu lesov zlepšilo svoj zdravotný stav v porastoch 23 % stromov, 62 % hodnotených stromov ostalo vtom istom stupni poškodenia au 15 % stromov došlo k zhoršeniu ich zdravotného stavu.

Dlhodobé poškodzovanie životného prostredia v minulosti sa stále ešte odráža na zdraví a veku ľudí. **Stredná dĺžka života** sa oproti roku 1995 síce mierne predĺžila, avšak stále sú jej hodnoty o 5 - 6 rokov nižšie ako vo vyspelých krajinách. Znížením hrubej miery úmrtnosti sa udržal trend poklesu z predchádzajúcich rokov. Z príčin úmrtnosti pretrvávajú srdcovo-cievne ochorenia a onkologické ochorenia, ktorých počet stále narastá, pričom sa prejavujú stále častejšie u nižších vekových skupín, čo zapríčiňuje najmä nevhodný spôsob života a nesprávna výživa. Vzhľadom na to, že ide hlavne o chronické choroby, znižovanie úmrtnosti je priamo podmienené ozdravením životného prostredia a zmenou životného štýlu. K takémuto ozdraveniu prispievalo v roku 1996 aj uplatňovanie procesnosti **posudzovania vplyvov na ŽP** podľa zákona NR SR č. 127/1994 Z.z.. Na podporu prevencie a rozvoja výroby i spotreby výrobkov s menej nepriaznivými účinkami na životné prostredie vláda SR schválila uznesením č. 97/1996 aj **Národný program environmentálneho hodnotenia a označovania výrobkov v SR**; prerokovala návrh **zákona o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci**, návrh **zákona o chemických látkach a prípravkoch** a návrh **opatrení na podporu výroby s recyklovateľnými položkami**.

Dosiahnuté výsledky sú odrazom aj rastu **environmentálneho povedomia** a snahy viacerých znečisťovateľov riešiť problémy súvisiace s ich nepriaznivým vplyvom na životné prostredie. Svedčí o tom celý rad environmentálnych opatrení, ktoré realizovali zavádzaním nových technológií alebo environmentálne vhodnou úpravou jestvujúcich technológií. Ďalší postup v načrtnutých pozitívnych trendoch vývoja ŽP na Slovensku si vyžaduje, okrem legislatívnych opatrení, skvalitnenia právnych a ekonomických nástrojov, uplatňovania a dodržiavania zákonnosti, zefektívnenia výkonu štátnej správy a organizácie, podpory environmentálnych investícií a environmentálnej výchovy, najmä **účinnějšíu koordináciu všetkých zainteresovaných** na všetkých úrovniach a uvedomelý prístup každého z nás k prostrediu okolo nás. Rozumným konaním totiž všetci spoločne alebo jednotlivo môžeme výrazne prispieť k **zachovaniu podmienok pre existenciu zdravého života na Zemi a k zabezpečeniu trvalo udržateľného rozvoja**.

Ing. Jozef Zlocha
minister životného prostredia
Slovenskej republiky

